

Sygn. akt IV U 744/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2019 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Natalia Lipińska

Protokolant: sek. sądowy Anna Dorecka

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2019 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania E. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 9 sierpnia 2018 roku nr (...)

w sprawie E. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o podleganie ubezpieczeniom

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala iż E. C. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność będąca współnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowym od dnia ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku spółki to jest od dnia 17 marca 2015 roku.

Sygn. akt IV U 744/18

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 24 stycznia 2019 r.

Decyzją z dnia 9 sierpnia 2018 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 8 ust. 6 pkt 4, art. 9 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.) stwierdził, że E. C. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność będąca współnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 25 marca 2013 r. do 19 marca 2018 r. W uzasadnieniu decyzji, wskazując na treść art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych organ rentowy podał, że w przypadku współnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością inny jest moment powstania i ustania obowiązku ubezpieczeń społecznych niż w przypadku osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą. W przypadku współnika jednoosobowej spółki z o.o. o ustaniu obowiązku decyduje bowiem utrata statusu współnika, a nie fakt prowadzenia działalności przez spółkę. Jak podkreślił ZUS, z uwagi na brak przepisów prawnych stanowiących, że ogłoszenie upadłości jest równoznaczne

z utratą statusu wspólnika spółki, należy przyjąć, iż w okresie postawienia spółki w stan likwidacji lub upadłości nie ustaje obowiązek ubezpieczeń społecznych wspólnika. Organ rentowy wskazał też, że obowiązek opłacania składek za wspólnika jednoosobowej spółki z o.o. nie obciąża spółki ani syndyka, ale samego wspólnika.

Od decyzji tej E. C. wywiódł odwołanie, domagając się jej zmiany i przyjęcia, że jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność będąca wspólnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 25 marca 2013 r. do 19 marca 2018 r. W uzasadnieniu odwołujący podał, że w okresie wskazanym w zaskarżonej decyzji nie prowadził żadnej działalności gospodarczej, również tej związanej ze spółką (...) Sp. z o.o. w T.. Jak podkreślił, w dniu 17 marca 2015 r. Sąd Rejonowy w T. ogłosił upadłość (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T.. Od tego czasu całym majątkiem Spółki zarządza Syndyk masy upadłościowej. On zaś został wyłączony od jakiegokolwiek zarządu Spółką i od tego czasu nie prowadzi działalności firmy, pozostając jedynie udziałowcem (...) Sp. z o.o. Odwołujący podał, że od czasu ogłoszenia upadłości jedynym zarządzającym jest Syndyk masy upadłościowej likwidacyjnej. Wskazał też, że nie ma żadnego wpływu na regulowanie przez Spółkę zobowiązań, w tym zobowiązań składkowych.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o jego oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz od strony przeciwnej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu ZUS wskazał,

że inny jest moment powstania i ustania obowiązku ubezpieczeń społecznych w przypadku wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością niż osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą. Obowiązek ten jest bezpośrednim następstwem statusu wspólnika spółki i wynika z konstytutywnego wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego. Zarówno utworzenie jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jak i jej likwidacja dokonuje się na skutek wpisu i jest ściśle związane z osobą jedynego wspólnika. Wyjątkiem od obowiązku podlegania ubezpieczeniom jest zawieszenie wykonywania działalności w KRS przez spółkę, również na skutek konstytutywnego wpisu. Bez znaczenia jest tu natomiast fakt ogłoszenia upadłości spółki. Jak wskazał organ rentowy, zarzuty dotyczące braku realnego wpływu na działanie spółki jedynego wspólnika w związku z ogłoszeniem upadłości są więc chybione, ponieważ o podleganiu ubezpieczeniom społecznym przez wspólnika decyduje fakt, iż jest on ujawniony w KRS. Dopóki zatem nie zostanie z niego wykreślony, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Odwołujący E. C. prowadził działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo (...) E. C. w T. w okresie przed 31 grudnia 1998 r. do 2 czerwca 2014 r. na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej Urzędu Miasta T., przeniesionego następnie do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Był to zakład malarsko-tapeciarski. Firma świadczyła usługi budowlane i zatrudniała ponad 100 osób. Od dnia 25 marca 2013 r. odwołujący jest wspólnikiem jednoosobowej spółki z o.o. pod nazwą (...) i Prezesem Zarządu tej Spółki. Spółka zatrudniała ponad 60 osób. Z powyższych tytułów odwołujący dokonał zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych do dnia 31 maja 2014 r. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność, zaś od 1 czerwca 2014 r. jako wspólnik jednoosobowej spółki z o.o. Na mocy uchwały z dnia 17 marca 2014 r. odwołujący wniósł aport niepieniężny w postaci własnego Przedsiębiorstwa (...) E. C. w celu podwyższenia kapitału zakładowego Spółki (...) Sp. z o.o. z 50.000,00 zł na kwotę 53.000,00 zł. W dniu 2 czerwca 2014 r. odwołujący wyrejestrował prowadzoną pod firmą Przedsiębiorstwo (...) E. C. w T. działalność gospodarczą.

dowód:

- wydruk z (...) akta ZUS,
- wydruk e-maila z dnia 12.01.2016 r.- k. 21 akt ZUS,

- Informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców według stanu na dzień 09.08.2018 r.- akta ZUS,
- zeznania odwołującego E. C.- k. 19v,

Postanowieniem z dnia 17 marca 2015 r., sygn. akt V GU 29/14, Sąd Rejonowy w T. Wydział V Gospodarczy, po rozpoznaniu wniosku dłużnika (...)

Sp. z o.o. w T., ogłosił upadłość dłużnika (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T. obejmującą likwidację majątku (punkt I). Wyznaczył Sędziego Komisarza w osobie (...) Wyznaczył syndyka masy upadłości w osobie R. S. (punkt III). Wezwał wierzycieli, aby w terminie do 17 maja 2015 r. zgłosili swoje wierzytelności (punkt IV). Wezwał też osoby, którym przysługują prawa i roszczenia osobiste ciężące na nieruchomości należącej do upadłego, jeżeli nie zostały ujawnione przez wpis w księdze wieczystej, do ich zgłoszenia w terminie do dnia 17 maja 2015 r., pod rygorem utraty prawa powoływania się na nie w postępowaniu upadłościowym (punkt V). W dniu 17 marca 2017 r. odwołujący przekazał syndykowi cały majątek Spółki.

dowód:

- postanowienie SR w Tarnowie Wydział V Gospodarczy z dnia 17.03.2015 r.- akta ZUS,
- zeznania odwołującego E. C.- k. 19v,

Decyzją z dnia 19 maja 2016 r., nr (...). (...) Oddział w T. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia zdrowotne odwołującego podlegającego ubezpieczeniom jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność wynosi od marca 2013 r. do grudnia 2013 r.: 5.816,26 zł, zaś od stycznia 2014 r. do czerwca 2014 r.: 6.008,96 zł. W uzasadnieniu ZUS podał, że równoczesne prowadzenie działalności gospodarczej wraz z posiadaniem statusu wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wywołuje obowiązek deklarowania składki na ubezpieczenie zdrowotne

z obu tytułów. Wyrokiem z dnia 6 grudnia 2016 r., sygn. akt IV U 661/16, Sąd Okręgowy w T. oddalił odwołanie E. C. od decyzji z dnia 19 maja 2016 r.

Od orzeczenia tego nie wywiedziono apelacji i stało się ono prawomocne z dniem 28 grudnia 2016 r.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 19.05.2016 r.- k. 5-6 akt ZUS,
- wyrok SO w Tarnowie z dnia 06.12.2016 r., sygn. akt IV U 661/16- akta ZUS,

(...) Sp. z o.o. w T. nie została zlikwidowana. Jest jeszcze nieruchomość Spółki, której nie sprzedano. To budynek biurowo-garażowy, położony przy ul. (...), który został wyceniony przez komornika na 2,5 mln złotych, a przez Syndyka na kwotę 1,5 mln złotych netto. Od chwili ogłoszenia (...) Spółki (...), odwołujący nie prowadził żadnej działalności.

dowód:

- zeznania odwołującego E. C.- k. 19v, 20,

Od 20 marca 2018 r. odwołujący pozostaje w zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze godzin w (...) Sp. z o.o.

dowód:

- dokumenty zgromadzone w aktach ZUS,

- zeznania odwołującego E. C.- k. 19v,

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów i zeznania odwołującego.

Sąd pozytywie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich treść i forma nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego. Dokumenty urzędowe stanowiły więc dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.), zaś dokumenty prywatne, dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 k.p.c.).

Zeznaniom słuchanego w charakterze strony odwołującego E. C. Sąd przyznał walor wiarygodności w całości. Odwołujący wskazał na okoliczności istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia. Zeznania te zasługiwały na walor pełnej wiarygodności, gdyż były wewnętrznie spójne, logiczne, a przy tym przekonujące w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego. Korespondowały też z treścią dokumentów, które posłużyły Sądowi do ustalenia stanu faktycznego sprawy.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie od zaskarżonej decyzji (...) Oddział w T. z dnia 9 sierpnia 2018 r. zasługiwało na uwzględnienie.

Zaskarżona decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych, powołując się na art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 8 ust. 6 pkt 4, art. 9 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.) stwierdził, że E. C. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność będąca współnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 25 marca 2013 r. do 19 marca 2018 r.

Kwestionując tę decyzję odwołujący podał, że w okresie wskazanym w zaskarżonej decyzji nie prowadził żadnej działalności gospodarczej, również tej związanej ze spółką (...), w związku z czym w okresie od 25 marca 2013 r. do 19 marca 2018 r. nie powinien podlegać obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu. Odwołujący podkreślił przy tym, że w dniu 17 marca 2015 r. Sąd Rejonowy w Tarnowie ogłosił upadłość (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. i od tego czasu całym majątkiem Spółki zarządza Syndyk masy upadłościowej.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi. W myśl art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy, za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się współnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz współników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej.

Jak wynika z treści art. 13 pkt 4 tej ustawy, osoby prowadzące pozarolniczą działalność obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie art. 36aa oraz przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r.- Prawo przedsiębiorców.

Jak wynika z akt sprawy, odwołujący prowadził działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo (...) E. C. w T. w okresie przed 31 grudnia 1998 r. do 2 czerwca 2014 r. Od dnia 25 marca 2013 r. jest natomiast współnikiem jednoosobowej spółki z o.o. pod nazwą (...). Postanowieniem z dnia 17 marca 2015 r., sygn. akt V GU 29/14, Sąd

Rejonowy w Tarnowie Wydział V Gospodarczy ogłosił upadłość dłużnika (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T. obejmującą likwidację majątku, wyznaczając Sędziego Komisarza i syndyka masy upadłości. W tym samym dniu odwołujący cały majątek Spółki przekazał syndykowi.

W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się założenie, zgodnie z którym jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest szczególną formą prowadzenia działalności gospodarczej na „własny” rachunek, nawet gdy jest on przez konstrukcję (fikcję) osoby prawnej oddzielony od majątku jedyne go wspólnika (por. wyrok SN z dnia 7 kwietnia 2010 r., II UK 357/09, OSNP 2011/19-20/258, wyrok SA w Szczecinie z dnia 19.07.2017 r., III AUa 410/16, LEX nr 2379129). Zgodnie z art. 173 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 2344 ze zm.), z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego, stanowiący od tego momentu masę upadłości, niezwłocznie obejmuje w zarząd

i zabezpiecza syndyk masy upadłości. Dłużnik tym samym definitywnie traci zarząd majątkiem w wyniku ogłoszenia upadłości. Ogłoszenie upadłości wpływa również na toczące się postępowania egzekucyjne, które na podstawie art. 144 ustawy w pierwszej kolejności ulegają zawieszeniu, a po uprawomocnieniu się postanowienia w przedmiocie ogłoszenia upadłości umorzeniu.

Jak wynika z treści art. 61 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe,

z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości, która służy zaspokojeniu wierzycieli upadłego. Stosownie zaś do treści art. 75 ust. 1 tej ustawy, z dniem ogłoszenia upadłości upadły traci prawo zarządu oraz możliwość korzystania z mienia wchodzącego do masy upadłości i rozporządzania nim. Powoduje to nową jakość współników spółki, ponieważ zarząd nad majątkiem upadłej przejmuje syndyk i kończy się domniemanie prawne wynikające z art. 234 k.p.c., art. 9 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 13 października 1998 r.

o systemie ubezpieczeń społecznych. Z dniem ogłoszenia upadłości upadły traci legitymację do występowania w sprawach dotyczących masy, pozostaje natomiast stroną w znaczeniu materialnoprawnym, jako podmiot stosunku prawnego, z którego wyniknął spór.

Ogłoszenie upadłości likwidacyjnej spółki nie jest obojętne dla uznania oceny statusu wspólnika i tego czy podlega on nadal ubezpieczeniom społecznym. Wszak z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości. W jej skład wchodzi majątek należący do dłużnika w dniu ogłoszenia upadłości i nabyty w toku postępowania upadłościowego z wyjątkiem składników wymienionych w art. 62 i n. ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe. Jeżeli ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku upadłego, upadły traci prawo zarządu majątkiem oraz możliwość korzystania z niego (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 11 stycznia 2018 r., III AUa 308/17, LEX nr 2436601).

W wyroku z dnia 15 marca 2012 r., II UK 159/11 (OSNP 2013/5-6/63, LEX

nr 1289170) Sąd Najwyższy podkreślił, że upadły nie prowadzi pozarolniczej działalności gospodarczej i wobec tego nie podlega ubezpieczeniom społecznym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Jak wskazał Sąd Najwyższy, utrata prawa zarządu uniemożliwia upadłemu prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, w konsekwencji nie spełnia on już przesłanek wystarczających do prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, stąd też na skutek braku takiej aktywności ubezpieczonego w myśl przepisów art. 13 pkt 4 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ubezpieczony nie spełnia przesłanki w postaci faktycznego prowadzenia działalności gospodarczej od momentu ogłoszenia jego upadłości.

Od momentu ogłoszenia upadłości odwołujący faktycznie nie wykonywał jakichkolwiek czynności związanych z prowadzoną do czasu ogłoszenia upadłości likwidacyjną działalnością gospodarczą. Od tego momentu utracił prawo zarządu oraz możliwość korzystania i rozporządzania mieniem wchodzącym do masy upadłości. Masa upadłości powstaje od początku dnia, w którym ogłoszono upadłość. Okoliczność

ta przesądza o tym, że mienie przedsiębiorcy służące do ogłoszenia upadłości do realizacji celów prowadzonej działalności gospodarczej przekształca się w masę upadłości, która służy syndykowi do zaspokojenia podstawowego

celu upadłości likwidacyjnej, tj. zaspokojenia wierzycieli. Cel ten jest sprzeczny z definicją działalności gospodarczej określonej w art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

W tej sprawie przyjęć więc należało, że od chwili ogłoszenia upadłości odwołujący nie wykonywał żadnej działalności gospodarczej będąc wspólnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w szczególności nie miał prawnej możliwości dokonywania czynności związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, chociaż nadal formalnie występował jako wspólnik w Krajowym Rejestrze Sądowym. Przepisy art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych łączą obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym z prowadzeniem działalności gospodarczej, a nie jedynie z wpisem do KRS. Utrata prawa zarządu uniemożliwia upadłemu prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej. W konsekwencji nie spełnia on już przesłanek wystarczających do prowadzenia działalności gospodarczej. Od chwili ogłoszenia upadłości odwołujący nie miał zatem ani prawnej ani faktycznej możliwości dokonywania czynności związanych z prowadzoną przez spółkę działalnością, chociaż nadal formalnie występował jako wspólnik w KRS.

Na skutek braku takiej aktywności odwołującego w myśl przepisów art. 13 pkt 4 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, E. C. nie spełniał przesłanki w postaci faktycznego prowadzenia działalności gospodarczej od momentu ogłoszenia upadłości dłużnika (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T. obejmującej likwidację majątku, której spełnienie było koniecznym warunkiem do objęcia go obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym od dnia 17 marca 2015 r.

W tym stanie rzeczy stwierdzić należało, że zaskarżona decyzja nie jest prawidłowa.

Uwzględniając obowiązujący stan prawny oraz okoliczności faktyczne sprawy, Sąd zmienił więc zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, iż E. C. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność będąca wspólnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku spółki, to jest od dnia 17 marca 2015 r.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd orzekł, jak w sentencji wyroku.